

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyes tartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Minden 100 vagy kevesebb szóért egyszeri beigtatásért 1 frt és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Harom hasabos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

A polgári házasságról.

III.

Az egyház által elrendelt egyik házassági akadály olyan, mely ellenkezik a józan észszel, mely természetellenes, de a melyhez mindamellett sok egyházi férfi konokul ragaszkodik. Ez a cultus disparitas — a hitkülönbségi akadály.

Tegyük föl, hogy van két különne-mű egyén, a kik egymást őszintén bensőleg szeretik, a kik az egymással való boldog házasságnak minden előfeltételeit bírják, a kiknek házasságára nézve a világon semmi egyéb akadály nincs, mint, hogy az egyik keresztyén, a másik zsidó. És ha ezeknek egyike sem változtathatná egyikőnyen vallását, vagy azért, mert nem örömet válnak meg őseik hitétől, vagy azért, mert pl. végrendeleti intézkedések folytán vallásváltoztatás esetében örökségüktől kellene elesniök, — az a kérdés már, hogy a józan ész és természet örök törvényeinek melyik paragrafusa diktálja azt, hogy dobják el maguktól az igazságos és becsületes örökséget, vagy mondanak le az egymással való házasságról és — legyenak szerencsétlenek?!

Diktálja biz ezt a középkori ostobaság, de nem a józan ész!

Léptessük életbe a polg. házasságot, s az obscurantismus által föllállított előítéletek közül egygyel ismét kevesebb lesz hazánkban!

Ha valamelyik eszes, okos polgártársunk bünt követ el hazája ellen, ha nehéz napokban beáll bérencznek, ha a megpróbáltatások honárulová lesz: évek múltán azt mondjuk róla, hogy „hiszen tévedni emberi dolog... most másként viseli köpenyét... bocsássunk meg neki!“ Még tán képviselőnek is megválasztjuk.

Ha kiszámított gonoszsággal loptál, csaltál, raboltál és rajtaértek és elítéltek: néhány évig börtönben ülsz, azután kiszabadulsz, s ha becsületesen viseled magad, az emberek elfeledik az előbbi botlásokat, — még boldog ember lehetsz.

Ha titkos bűnöket követtél el: elvándorolsz a paphoz, s bűneidet megbánva, meggyónsz vagy urvacsorával élsz, — és

a pap tiszta lelkiismerettel fogja neked azt mondani, hogy ha megjobbitod magad, isten is megbocsátott. Még sokáig élhetsz — bu nélkül.

Hanem, ha egy szegény 25 éves ifju meglát egy szép női arcot, s utánabolondul, aztán szerelmi mámorában szent házasságot köt a nővel, a ki tán egy kiállhatatlan hárpia, szeszélyes, kaczer, buta és szivtelen: az a szegény ifju egy ballépéseért, kivált ha katolikus, lakoljan egész életén át. Azt a tévedést, melyet minden gonosz szándék nélkül, optima fidessal, nem is mások ellen, hanem saját kárára, nem is kiszámítva, hanem szerelmi mámorban — elkövetett, ezt a tévedést — nem bocsátja meg neki ez életben sem isten, sem ember. Lakoljon azért a ballépésért holtig tartó házassági bilincsben, súlyosbítva — a feleségével, vagy férjével.

Szent Kleofás, minő logika!

Mintha csak azt mondanák: ha kiszámított maliciával megcsaltál mást, kapsz egy kis enyhe büntetést; de ha ártatlan együgyűségben téged csaltak meg, szenveded az élet legnagyobb büntetését, legyen megmérgezve családi életed. — És miért? Mert házasságodat a pap is megáldotta.

Léptessük életbe a polg. házasságot, s a kánonjog egyik természetellenes nyomorék intézkedése megszűnend reánk nehezülni!

Még csak egy megjegyzést, s azzal bevégezzük cikksorozatunkat.

Több erdélyi protestáns paptól hallottuk, hogy miután nálunk az elválás nem nehéz, nekünk nincs okunk a jelen állapot változását — s névszerint a polg. házasságot óhajtani.

Ezen t. uraknak röviden csak annyit mondunk, hogy gondoljanak azon szép, tiszta és magasztos foglalkozásra, mely a lelkészi hivatallal jár, és ha a tiszt. uraknak kedélyviláguk olyan, a minőnek tiszta és magasztos foglalkozásukhoz képest lenni kell: vallják meg őszintén, hogy az undor bizonyos nemével tárgyalják egyházi forumainkon azt a tömördek rondságot és piszkot, a mi oly gyakran fordul elő a mosdatlan válóperekben!

Lelkészi hedélyü embernek örömmel tárgyalni e pereket — lélektani képtelenség.

Tudjuk, hogy a válóperek papi jövedelemmel járnak (s ez nevezetes körülmény); de gondoskodjunk e jövedelemről más uton... A „bonus odor lueri“ nem lehet a papság jelszava!

Léptessük életbe a polgári házasságot!

J—i V—r.

Dürüczkölő.

Velünk kisvárosiakkal sokszor megtörténik, hogy rászédetünk egy-egy — komédiás által: oriai falragaszokban kihirdeti, hogy ez s ez professor a physika, optika, chemia legujabb vivmányaiból tanulságos előadással fogja a publikumot gyönyörködtetni. A tanulás vágya által sarkaltatva oda özlünk, a függöny felgördül s mit látunk magunk előtt? Egy kifosztott kottal, melyen egy vaskos kisasszony, vagy czernaszál urfi „deli tánczra lendül“ — ebből áll a tudományos előadás. Ilyesmi velünk megtörténik; de hogy Pesten s plane az akadémiában szedések ily formán rá a közönség, ezt nem hittük volna; ha nem olvassuk vala a jelentést a december 5-iki ülésről. A hir oriai betűkkel hordozta szélyel, hogy nagy tudósunk Jókai Mór fogja székét elfoglalni, a tudománykincseit csak ugy fogja szórni a publikum közé, mint koronázás alkalmával szórják az ezüstöt és aranyat. A közönség nagy számmal megjelent a függöny felgördült, s mit látott maga előtt? Jókai fantasiájának kötelét oly magasan kifeszítve, hogy csak szédelegve lehetett reátekinteni. Tudósunk e kötéltre állva egymaga előadta a rettenetes tragediát: „párbaj az istennel.“ Mondják: hogy ugyan adott dolgot a fejeknek is, a mennyiben a hajszálak ég felé emelkedtek! Ezt nevezik aztán tudománynak a mi akadémiánkban.

* * *

A harcztérről jövő egymásnak ellenmondó hírek daczára, annyi talán azokból kitünik: hogy a francziák ügye emelkedőben van. Mily nagy és zsiros konc van a sedani kapitulatio óta Bismark szájában — hanem ő az árnyékát szeretné felfalni. Megjárná, ha a meglevőt is kihullatná szájából — eben esnék.

* * *

Mihály g. Hallotta téns uer, mily diadalmas lön a szomár párisi versenyen?

Teins ur. Miféle versenyen Mihály g. hiszen ott be vannak zárva a sorompók.

M. g. Hát gastronomiai versenyen, mely tartatik konyhában; a lóroszprádlí, borjukarmónádli messze elmaradt a szomár- „herájtókán“ háta megett téns uer. A franczia szomár szereti dicsőséget

T. u. Hát magyar szomár kerül-e valaha talba.

M. g. Már kerülte téns uer; tudja miféle talba? — hivatalba.

* * *
Mihály g. Régen mondom én téns uer, hogy: „Asszonyoknak és lónak hinni soha sem kell, teli vannak azok hamis erkölcsökkel.”

Teins ur. Ugy látszik Mihály gazda, hogy kedves neje ma nem adott villás reggelit, vagy pénzt kért színházi bérletre, azért van olyan lött medve forma kedély állapotban.

M. g. Egyik sem téns uer. A kinek feleség meg van, nincs ahoz szokva, hogy naponként többször is bajlodjék villával; a színházpojárás pedig most nem modi. Egyéb a boszuság téns uer. Az bántya ingemet, hogy a jótékony nőgyelet rászédte. Bizom hinni igaz. Megigérte, hogy közhasznú felolvasásokat fog tartatni. Meg is tartotta. Én megemlékezve a „halál által le bunkozott” apám tanácsára „tanulj tulok ökör lesz belőled” elmentem. Először elé állítja egy professor ki beszél a Darwin téns uerről, ki valami új zisztém talált ki. Osztan eléállítja egy pop, ki azt „tarka kép”-ezi: hogy abból a másikkól egy szó sem igaz. Már melyiknek adjom hitel, hogy a másikat meg ne sértsem? Ha pedig mind a kettőnek adom hitel: akkor én megőrzze, rá vagyok szedve. Ugyan is egyik lerontotta, mit a másik épített, s így az én 1 frt 60 kr. ingemet nézve. sárpó dobott pénz, mert nem lettem okosabb, mint azelőtt vótam. Ezért mondom én: asszonyoknak stb. lásd felyül.

Válasz „igazságszolgáltatásunk érdekében” ezimű K. Fr. aláírással jelzett cikkre.

(Folyt. és vége.)

Higye el nekem, hogy bármely szigor alatt legyen is jövőre a bírói kar, a peres ember még akkor is csak úgy lámpással fog járni az igazság után, ha a szervezés nagymunkájában a bírói kar biztos erkölcsi alapokra nem fektetettik, s ha anyagi oldalról az élet mindennapi terheitől törődéstől még nem szabadították. Egyet értek a cikkíró urral abban, hogy jogbiztonsági intézményeink elég primitív stádiumba vannak — bárha itt a Királyhágóninnen nincs is annyi kívánni való (érttem az intézményt) — mivel

biró ur által Noé hollójánál inkább várt szervezés még mindig késik, mely körülmény lehet káros, veszélyes, de botrányosnak még sem mondhatnám, mert mindnyájan igen jóltudjuk, hogy a szervezésre hivatott kezeket, oly legyőzhetlen akadályok nyögözték le eddig, melyek alól, a gyors tevékenységnek, bármely magasztos érzete mellett sem voltak eddigelő feloldozhatók, s így az eddig csiga-léptekkel haladást fájlahatjuk, de azon megbotránkozni épen nem lehet. Jól érzi magas kormányunk is, s érzi minden józan gondolkodásu hazafi nagy hazánkfáának, az igazságügy miniszternek, amaz emelkedett szellemű szavait, hogy: „a jelenkor többé nem kedvez a historiai multaknak,” s hogy „igazságszolgáltatásunkat is a hagyományos mult ködköréből kibontva az ujkor következményeinek megfelelőleg kell lenni.” Azonban legyen meggyőződve, hogy nagyon kevés az, mit mi e tekintetben cikkéhez hasonló felszólalásunkkal tehetünk, s ez idő szerint legtöbb lehet az, a mit mozdithatunk, hogy lankadatlan erővel igyekezzünk az irányunkban úgy is meglazult bizalmat hivatásunk méltó betöltésével addigis erősíteni, mit az ígért földlét elértük. Vagy ha ezt nem tehetnők, legalább ne állítsunk ki önmagunkról szegénységi bizonyítványt, mert úgy is eléggé döngöl, hol méltán, hol méltatlanul a napi sajtó. Ha pedig valamelyikünknek csakugyan marad fen a munkahalmaza közt üres órája, s azt eszmecserére, vagy a közjó érdekében — mint cikkíró — akarja felhasználni ott van igazságügyi szakmánk, ott vannak szakköltségeink, s ott érvényesíthetjük tehetségeinket.

Végül a Besztercze és Naszód-vidékek közti „Nebánts virágot illetőleg” K. Fr. nr felemlíti, hogy az oda való tiszékek érdekelteknek tekintetnek, s ez okból az ott előforduló bünesetek idegen tiszékekhez delegáltattak, mely tiszékek a távolság miatt kijátszatván, többnyire csak késedelmesen, vagy tévesen ítélnének — mi hasonlólag az intézmény hibája lenne — ezt megböcsát K. Fr. ur, ha határozottan el nem ismerhetem; mert még eddigelő tényekkel ezt nem bizonyíthatja, de igen az ellenkezőt, hogy t. i. sem az idegen tiszék késedelmesen nem járt el, sem a távolság miatt ki nem játszatott, sem té-

vesen nem ítélt, mire példa „a Néposz és Pinták közt felmerült köz csendhőborítási bűnügy” mely mind a három igazságügyi forumon átment, s ha akár késedelem, akár kijátszás, akár hibás ítélet keletkezett volna az ügy terjedelméhez képest, bizonyosan, ha az első forum nem is, de a felsőbbek észre veszik, s törvényszerű intézkedéseiket érvényesítik vala. Vagy talán a „késedelmesen” szó által K. Fr. t. bíró ur, már előre figyelmeztetni óhajítja az országot, hogy épen egy, a t. bíró urnál kiosztva levő hasonnemű bűnügyet későn fog lejárattani?

Háttra volna még a „haszontalan urambátyám clubb” mellett kardot rántani, de mivel ezélem ellenére, már is kissé hosszas voltam, csak annyit mondom, hagyjunk békét szegény öregeknek, a nagy államgépezetből, úgy is maholnap kiporlanak, mint vén fogak, azonban nevük említésénél ne feledjük, hogy azon urambátyám clubb bármily hasznavehetetlen portékának is tartassék ez időszert, a maga idejében oly szolgálásokat tett a hazának, a jelen alapját híven megőrizve, bár egy személyben bíró is volt — hogy mindnyájunkat hálára kötelezhet — s ha mi az urambátyámék helyét elfoglaló középszerűségek, a mai kor igényeihez mérve annyit vihetünk a haza oltárára, mint ők, előre szerencsét kívánhatunk magunknak, s eszünkbe juthat a festő, ki ilyen képet rajzolt; a tanult ember a paraszt előtt áll, mélyen meghajtva magát előtte: ápolj engem atyuskám, mert én tönkre jutok senyvedő állapotom mellett. A paraszt még mélyebben hajol meg a tanult előtt: taníts meg engem uram, mert elsüllyedek tudatlanságomban. Természetesen egyik sem megy előbbre. Nekünk azonban okosabbaknak kellene lennünk, nem csak a szavakban, s a mi idősb testvéreinktől köszönettel fogadni azt is, a mit kigondoltak és föltaláltak, jobban mint mi, és hamarabb mint mi.

K. Gy.

KÜLFÖLD.

A háboru furiája, századunk e szége, folyvást dühöng. Azon hírek, melyek a franciaia

TÁRCA.

A lét küzdelme a természetben.

Eléadta Elekes Károly ev. ref. tanár a m. vásárhelyi jótékony nőgyelet által rendezett felolvasások elsején, nov. 30-ikán.

(Folytatás.)

Lehet, hogy a méjjen tisztelt hallgatóság előtt ez állítás jelentéktelennek, sőt kicsinyeskedőnek fog tetszeni, s nem hajlandó arra oly nagy súlyt fektetni, a milyennel az valóban bir; de gondoljanak csak rá: mily végtelen sokfélék és bonyolultak pl. csak minden egyes embernek is többi embertársaihoz és általán a külvilághoz való viszonyai. Hasonló viszonyok uralkodnak, különösen az egy helyütt élő állatok és növények között.

Ezek megvilágosítására szolgálhat pl. azon viszony, melyet Darwin mutatott fel a macska és a veres virágu lóhere között. A veres lóhere, melyet Angolországban nagy mértékben tenyésztének a szarvasmarhák számára takarmányul, nem teremne magvat, ha virágzásakor egy méhfaj (Bombus terrestris) meg nem termékenyitené. Midőn a méhek a lóhervirágból mézet szívnak ki, a virágot a virág azon részeihez surolják, a melyekből a mag szokott kifejlődni, s ez által öntudatlanul termékenyedést eszközölnek; nélkülük valóban a lóher nem teremne elvetni való magot. E méhek a föld alá rakják fészkeiket, s itt egy nagy ellenséggel, a mezei egerekkel, kell küzdeniök; és minél számosabbak ezek, annál inkább van a méhek létele, s közvetve a lóhertermés veszélyeztetve. De az egerek legnagyobb ellensége a macska. És csakugyan az oly falvak mellett, a hol sok macskát tartanak az emberek, nagyon sok mezei méh és termékenyebb lóhervetés van. A macskák tehát a lóhervetések termékenységeire nevezetes befolyással vannak. E példát még tovább lehet folytatni, mint azt V og t

Károly, az ujjab kor kitünő természettudósa tette, ha meggondoljuk, hogy a szarvasmarha, melyet Angliában majdnem kizárólag lóher-takarmánnyal tartanak, Angolország jóllétének egyik legfontosabb alapja. Az angolok testi, tehát szellemi erejüket is kiválólag az által conserválják, hogy nagyon sok sült marhahúst, u. n. beafoak-et esznek. E kitünő tápláléknek köszönhetik igen nagy részben agyuknak és szellemüknek a más népek nagy része felett való ismeretes tulsúlyát. Nyilvánvaló tehát, hogy mindez azon macskáktól függ, a melyek az egereket pusztítják. S valjon szabad-e még tovább menni e példával? Huxley legalább, egy másik természetvizsgáló, így szóvi tovább, mivel pedig a macskákat különösen a vén leányok szokták ápolgatni, igentermészetes dolog, hogy a lóhervetések termékenységeire, nemcsak, hanem egész Anglia jóllétére ők vannak főbefolyással.

E példából láthatják méjjen tisztelt hallgatóm, hogy minél tovább megyünk, annál nagyobb és bonyolultabb lesz a kölcsönhatások köre, s biztosan állíthatjuk, hogy ily viszonyokat kellő vizsgálat után minden állat- és növényre nézve képesek lehetünk kimutatni.

Igy van feltételezve egész népségeknél fennállhatása és virágzása sokszor egyetlenegy igen kicsiny, s magában véve felette jelentéktelen állat- vagy növényfajtól. Vannak pl. az oceánion oly szigetek, a melyeknek lakói összes táplálékukat a pálmafából nyerik. A pálmafa termékenysége kis bogarak eszközlik, a midőn szárnyaikon és lábaikon egyik (bim) pálmafáról virágot visznek a másik (nő) pálmafára. E hasznos kis bogarak létele a rovarvő apróbb madaraktól nagy mértékben van veszélyeztetve, de e madarakat is kíményen üldözik a nagyobb ragadozó madarak. A nagy ragadozó madaraknak is van egy nagy ellenségek; s ez — egy kis élőli molyfaj, mely tollazatukba ezer számra költözik bele, annyira, hogy miattuk el kell pusztulniok. Ugy de e molyoknak is meg van a maga ellensége: s ez

— egy végtelen kicsi, s csak nagyító üveg alatt látható növényfaj. A növényfaj, a ragadozó madarak és rovarok, a fenn tárgyalt esetben a pálmák termékenységét előmozdítják, s ez által az oceáni szigetek lakóit megóvják az éhenhalástól; de ha azoknak ellenségeik kapnak tulszáma: a szigetlakók éhenhalnak.

Igy változik, tisztelt hallgatók! a természet háztartásában folytonosan a fajok egyensúlya, a szerint, a mint egyik vagy másik, a többiek rovására szaporodik, és végelemzésben a küzdelmet feltételező ösztönökül a méjebben békintő vizsgálat mindig a lények önfenntartására — mind az egyes egyén (táplálkozás) mind az egyes fajok (szaporodás) saját fenntartására — irányzott törekvést tudja felmutatni. Az élőlényeknek táplálkozás és szaporodásra irányzott két alapösztöne az a két természeti szükségesség, a melyekről Schiller oly találólag mondja:

„Mig a világ-rend alkotmányát
A bölcsészek majd kitalálják,
Főntartja gépe lüktetését
A szerelem mellett az éhség“...

Az éhség és a szerelem!... Ezek azok tehát, melyek a lét küzdelmét oly végtelen sokfélévé változtatják, és a melyek egyfelől az áti-domulás, másfelől az öröklés nevezetes élettani jelenségeinek alapjait szolgáltatnak.

A ki nem tette méjjen gondolkozó tanulmányává a lét küzdelmének behatása alatt folyó áti-domulási és öröklési jelenségek kölcsönhatását: nem is hajlandó a természet ezen nemesítési folyamatát oly sikert várni, a melyet az valóban ad. De nézzük pl. az állatoknak szinkiválasztás által való nemese-dését. Már a régi természetvizsgálók előtt föltűnt, hogy az állatok nagy része a környező természet színét veszi föl.

(Folyt. köv.)

kormány által megindított béke-alkudozásokról szóltak, valótlannak bizonyultak b. Ugy látszik: hogy Franciaország a nemzetivé vált szent-harcot folytatni fogja míg nem ereje végkép ki-merülend. Is a háboru ügye, a legközelebbi tudósítások szerint, nem is áll oly vigasztalan állapotban, mint a poroszok elhitetni s a poroszbarátok elhinni szeretik. A loirei hadsereg állapota, visszavonulása után sem ép oly kedvezőtlen. S ha a meklenburgi herceget 10-ikén ért nagy veszteségről szóló hír, minek következtében a parancsnokságtól fölmentették volna, nem fog is valósulni teljes mértékben, annyi bizonyosnak látszik: hogy Chaney tábornok törekvéseit még eddig siker koronázta, s hogy a herezeg csak a bajor hadtest feláldozása árán tarthatta meg helyét a francziák előtt. Erre látszik mutatni azon a porosz főhadiszállásról tüzetesen terjesztett hír is hogy: a porosz hadvezérlet egy két szerencsétlen csata miatt még nem fog megrémülni. Bismarck e hírére eléggé kimagyarázza azon tény: hogy a Loir mellett, 8 nap alatt vívott különböző csatákban a poroszsergeknek mintegy harmadrésze harcoképtelenné vált, s hogy az ifjú francia katonák oly odaadás és vitézséggel küzdenek, mely sokszorosan felül mulja a császáriak vitézségét. Így állván a dolgok a kormány is lázas tevékenységet fejt ki. Újabb ismeret két hadsereg képezését határozta el, melyeknek feladata Páris felszabadítását eszközölni.

Ezek szerint Franciaország egyedül veszélyes pontját Páris képezni. Hanem még itt sincsen minden elveszve. Bombáztatása nem csak, hogy nem történt meg eddig, sőt a napokban Párisból Lille mellett egy léghajó szállott le Trochu szárnysegédével, kinek feladata volt a kormányt Trochu tervéről egy újabb közös működést illetőleg, értesíteni. Ugyan e szárnysegéd proklamációt is vitt magával, melyből a tünik ki, hogy a főváros egész téle el van látva ele-
séggel.

Ezenközben Bismarck orosz kollegája példáját utánözva, a Luxemburg semlegességét garantírozó szerződést nyíltan széttepi. Egy berlini távsürgöny szerint Bismarck már nemcsak Hágában, hanem valamennyi garantírozó hatalomnál jegyeztette, hogy a Luxemburg semlegességére vonatkozó londoni szerződés által többé nem érzi magát kötelezve. Jegyzékében Bismarck a farkas okoskodásával mondja, hogy Luxemburg francia rokonszenvével zavarja az ő vizét, sőt mi több, németellenes tüntetései, s a francia foglyok keresztül bocsátása által teljesen igazolja ezen eljárást. Ezen jegyzék szétküldése következtében tehát a keleti kérdés tollharcának második kiadására lehetünk elkészülve.

VEGYES.

* **Marosszék képviselő bizottmányának,** ez évben utolsó évnegyedes gyűlése, f. hó 20-án, délelőtti 10 órán kezdődőleg, fog megtartatni. Tárgyai lesznek: a.) Törvényezikkek, felsőbb rendeletek felolvasása; b.) Törvényszéki ülnök gr. Toldalagi Zsigmond lemondása, esetleg ülnök-választás; c.) társhatósági átiratok, kérvények felolvasása, illetőleg azok tárgyalása; d.) egyéb keblü ügyek, indítványok, bizottság jelentések el-látása, közigazgatás és törvénykezés folyamáról előterjesztendő jelentések. A gyűlést megelőző napon délutáni 3 órakor a szokott előleges értekezlet tartatik meg.

△ **Színészet.** 13-án „Az ördög és a párisi vak leány“ 15-én „Párbaj a szerelemben.“ Előbbi nem épen kielégítő előadás volt; talán a darab nagysága, a szerepek nehézsége, vagy épen a színészek kedvetlensége — a csekély közönség miatt — okozá ezt. Szabó és Györfly említhetők a jobbak közül. Az utóbbi csinos vigjáték előadása jóval összefüggőbb volt az előbbinél. Györfly napról napra kedveltebbé válik a közönség előtt s úgy látszik, hogy a komikum terén bir nagyobb tehetséggel. Ifj. Bács és Ruber is meglehetősen játszottak. A nők közül Györflyné érdemel dicséretet. A kritikán alól álló szereplőkről ez úttal sem emlékezhettünk meg. Általán véve a társulat eddigi működéséről több jót, mint rosszat mondhatunk.

* **Az „Erdély“ szépirodalmi heti közlöny** mutatványszáma megjelent. Van benne két vers

Dalmady és Szász Károlytól. Elbeszélés Tolnai Lajostól. „Székely népköltemények“ közli Szabó Sámuel. Orosz életkép Puskin-után. Tárca, melyben Szolga Miklós felolvasása van megkezdve és „Egy Erdélyi német költő“ Kraszer Frigyes ösmertetése s ugyan tőle egy óda, Réthy L.-tól. „Egy szép halottijelentés. 1819-ből néhai közügyigazgató V. Filep József-től. Mind-ezeket egy levél, és irodalmi újdonságok zárják be. Mint a tartalom pusztá elszámlálásából is kitünik, a lap élénk, kiállítás teljességgel nem hagy fen semmi kívánni valót, s ha ezekhez hozzá tudjuk azon jelesen ösmert és elősmert írókat, kiktől dolgozatokat ígér, mi is hisszük: „hogy nem lesz lehetetlenség a legkényesebb izlésű olvasó igényeinek is megfelelni.“ Sok előfizetőt kívánunk. Megjelenik minden csütörtökön reggel egy nagy iven. előfizetési díj: egész évre 6 frt; félévre 3 frt; negyed évre 1 frt 50 kr. Hirdetményeket is közöl.

* **A m.-vásárhelyi uszoda egyeslet** ma (szombaton) délután 4 órakor választmányi ülést tart. Tárgya: az előleges mérnöki munkálat be-
jelentése lesz.

— **Kimutatás.** A m.-vásárhelyi jótékony nőegyeslet pénztárának mikénti állásáról 1870. június 4-től ugyan ez év november 30-ig

Bevétel:

Az igazgató választmány által 1870. július 4-ki egyeseknél levő 3 darab 200 ftos kötlevelben 6% kamatozás mellett áttett tőke	600	frt — kr.
Régi hátrálékos és újabb rész-vénydíjakból bejött	530	„ 78 „
Folyó év sept. havában rendezett tombola estély jövedelemből	367	„ 80 „
F. év nov. havában rendezett hangverseny jövedelemből	277	„ 42 „
Gr. Bethlen Camilló ajándékából	20	„ — „
Gr. Bethlen Leopoldine segély-adományából	60	„ — „
B. Apor Károly ur ajándékából	5	„ — „
Mlt. Schneider ur	5	„ — „
B. Horváth Albert ő excja	5	„ — „
Tek. Bárdosi Jánosnál által alább 200 frt erd. urb. kárp. kötvény vásárlásából fenn maradt készpénzből	6	„ 39 „
F. év júliusi szelvényekből bejött	14	„ 64 „
összeg 1889	3	„

Kiadás:

Husz elszegényedett egyénnek 1870. jul. 1-jétől számítva mai napig segélyképen kiadott 159 frt 70 kr. Pénztár maradvány 1729 frt 33 kr. Összeg 1889 frt 3 kr.

Ezen kívül van még az igazgató választmány által 1870. július 4-én áttett 4 db 100 frt erd. urb. kárp. kötelezvény 400, 4 db 50 ftos 200; tek. Bárdosi Jánosnál által 1870 május havában tartott tánczvigalom jövedelméből 2 db 100 ftos erd. urb. kárp. kötlevel 200 frt. Összeg 800 frt. — M.-Vásárhelytől, 1870. novemb. 30. Gr. Toldalagi Eszter, Fenyő István, elnök. pénztárnok.

△ **A decz. 14-ki felolvasás.** Most már fűtött teremben, bundátlanul élveztük a legközelebbi felolvasást. Kissé különösen is vette volna ki magát, ha az éltető nap meleg sugarairól dideregve hallgattuk volna végig Deák József s. tanár értekezését. A tárgy érdekessége az egész közönség előtt — kivéve az előszobában értekezőket — figyelmet ébresztett. Azok, a szakértelemmel összeállított jeles értekezés nyomán elhagyva a földi csillagokat s gondolatban az ég ragyogó szemeire fordítva tekintetünket, fogalmat szerezhettek maguknak a napról úgy a miat a természetudomány hosszas tapasztalat útján, azokra nézve ez idő szerint megállapodva van. A felolvasást követé Beriot-nak egy zeneműve, az „11-eme Air varié.“ melyet Bodila János urb. t. ülnök játszott hegedűn, zongorakisérettel. A kíséző dr. Engel Imre volt. A kellemes, könnyű zenéjü darab, mely szép előadást és nem csekély technikai ügyességet feltételez, az előadóban emberére talált, szép sikerrel, élvezetesen játszott. Balás Antal r. cath. pap felolvasása a mindennapi élet, főleg pedig saját életéből merítve, egészen az idealismus terén mozgott; volt benne költészet, volt benne humor — még ott is, hol Darwin elméletét próbálgatta élceivel érintgetni. A felolvasott munka, az eddigi felol-

vasásokkal ellenkezőleg, nem képezett egy compact egészet. Azonban a hallgatóság figyelmét a folytonos változatosság és sűrűn pattogó élezei által folytonos éberségben tartotta. Végül dr. Koronka Albert játszott két darabot zongorán: egyik Schumann „Romance“-a, másik Geiger „Don Juan ábrándja“ volt. Koronka Albert nem új jelenség városunk közönsége előtt, hanem azért mindig örömmel élvezzük tisztá, kellemes játékat. A darabok megválasztásában tekintettel volt a kevésbé műértőkre is, s a mennyiben classicus zenével közönségünk előtt ily irányban sikert lehet aratni, azt az előadó teljesen elérte. Méltó jutalma volt azon nagy figyelem, melylyel közönségünk játékát kísérte.

* **A bécsi császári palotában** ma egy hete tüztámadt. Az ugynevezett Mátyástoronyban levő csillagászati kabinetben ütött ki s csakhamar elharapódzott a svájci udvar déli szárnyáig. Nagy veszélyben forgott a könyvtár is, de ezt sikerült megmenteni s a bécsi lapok tudósításai szerint 12 óráig már nagyobb részt elnyomták a lángokat. A csillagászati kabinet értékes szertára egészen elpusztult. Közvetlen alatta van Karolina Augusztá császárné lakosztálya, mely azonban sértetlen maradt. A vész okát eddig nem bírták kitudni.

A marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1870. decz. hó 12-ik és következő napjain a következő ügyek nyilvános ülésben tárgyalattak.

(Folyt. és vége.)

III. Tanács, bünygyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Sándor János.

Goron Vaszi e. gyujtásért. Németh vagy Drágomir András e. gyujtás. Dósa Sándor e. bünygy. Gersch Salamon e. lopás. Veres Kádár vagy Ruszu Gyitza ellen emberölés. Bogdy József ellen, testi nehéz sértés. Csika, András e. idegen vagyonnak gonoszágiboli rongálása által elkövetett nyilvános erőszakosság.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Loszleau Vaszilika e. életbiztonság e. vétség Blága János e. emberölés. Lőrinczi Lajosné ellen, életbiztonság e. kihágás.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Gidró Károly e. emberölés. Sofalvi András és társai e. súlyos testi sértés. Szávu Vaszilika e. ugyanazért. Paraskiva Nicolae Stándru Popa e. hihágás. Plescaru Petru e. súlyos testi sértés.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.

Beni József e. súlyos testi sértés. Berean Juon lui Kretsun e. emberölés. Tamás György e. testi súlyos sértés. Lepedus Popa és Florea George e. testi súlyos sértés. Puciosu Mitru lui Juon e. lopás. Oltean Elena lui Alexandru e. becsületsértés.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Nicolae Juon Cornetianu és társai e. súlyos testi sértés Schuster János e. becsületsértés. Borza Spiridon és társai e. gyilkosság. Filip János e. becsület sértés Szavul Bukur és társai e. súly. tesr. sért. Pivariu Pavel e. tolvajság. Miku Nicolae e. súlyos testi sértés.

Előadó k. t. pótbíró Mégai Ferencz által.

Kádár István e. becsület biztonság e. kih. Siklódi József és társa e. közbiztonság. Botta Stefan és társ. e. gyilkosság. Flora Mihaila e. súlyos testi sértés. Golya Iliá e. súlyos testi sértés. Gr. Grotta Lujza közbiztonság i. kih.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Popovics Servián által.

Kudas István örökösseinek Petrescu Todoszie és társai e. alldialis szőlő megváltása i. Özv. Fodor Gáborné felperesnek Voncea Szimon alperes e. egy állomány majorság természetének meghatározása i. Özv. Fodor Gáborné Raduly György és János ellen, székely örökség visszabocsátása i. Özv. Erdor Gáborné Raduly István és fia e. egy állomány székely örökség természetete i. Özv. Fodorné Koszta Miklós e. egy állomány majorság természetének elismerése i. Rettégi Sándor Szand Kosztandin e. majorsági fekvők visszabocsátása iránt Rettégi Sándor Váncsa Gligor e. major. tekvők visszabocsátása i.

Jegyzéke

a maros-vásárhelyi kir. urb. törvényszéknél f. 1870 december hó 10-ki nyilvános ülésben előadott ügydaraboknak.

Pótülnök Gyárfás József által.

Szabó Lászlóak m.-sárosi Birtalom Pál Csele e. p. Balla József örökösseinek Bogdán Bucza György és

társai e. p. Bella Mihly örökösseinek ugyanazok e. pere. Györfi Antalnak Butyika Györgyné e. v. ugyanannak Fogarasi Juon e. p. B. Splényi Antalnak Orlándia Juon és 9 társai e. p. Ugyanannak Opra György és társai e. p. Horváth Pijrker Johannának Dragomir Román e. pere. Kovács Károlinnak Seresán György e. p. Tóvissi Lajosnak Krajfalán Vonnuz e. p. ugyanannak Dragomir Dumitru e. p. Bágya Ferencz örökösseinek Koss István és társai e. p. Ugyanazoknak Oprea György és 12 társa e. Ugyanazoknak Megyesán Szándú és 14 társa e. p. Kovács Ferencznek Kis János e. p. Mező ménesi határ tagosítása ügyét. Mrkó Mihálynak Tienkár Mihailla e. p. öz. Farakas Jánosnének Vita József elleni. p. a m.vásárhelyi rom. cath. ciclának Silimon Todor és Nicolae e. p.

Pótülnök Bodila János által.
Freeei Eszter özvegy Felszegi Mihálynéak haranglábi Tasnádi Láraon e. p. Simonfalvi Jánosnak haranglábi Bukur Szivuj e. p. Biró Juliánna öz. Kőkösi Józsefnének haranglábi Orosz András, Pakulár Vaszi Rosu Juon és Krisán Juon e. p.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. december 16.)

5% metalliques	56.05
5% nemzeti kölcsön	65.15
860 államkölcsön	94.80

Bankrészvény	727.—
Hitelrészvény	146.50
London	124.25
Ezüst	122.50
Arany	5.90
" 20 frankos	9.96
Földt. ment. kötvény erd.	74.75
" " " magyarh.	77.57
" " " horvát-slavon	82.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMEÉNYEK.

(107)

A legalkalmasabb karácsoni vagy új évi ajándék
egy 250,000—200,000 vagy 100,000 forint
főnyeremény.

Alólírtánál 5 frt havi részlet fizetés mellett, az annyira kedvelt 1870-ki magyar kir. jutalom-kölcsön-sorsjegyek (Prämier-Loose) és 1870-ki török állam jutalom-kölcsön-sorsjegyek (Türken-Loose) találhatók, valamint mind két-feléből 20 sorsjegyre rendezett.

Társulati játékok,

oly formán, hogy az illető, egy oly társulati-kötvény megvétele, illetőleg annak 5 forintos első részlet befizetése után

20 magyar- vagy török-sorsjegy-nyereménybe részesül, ezeken kívül, más bármily nemű sorsjegyeket is havi részlet fizetésre szolgálhatunk.

Richtzeit Testvérek.

(105)

3—3

A mező-gerebenesi öszves koresomárlási jog a jövő 1871-ik évre folyó év **dec. 19-én d. e. 9 órakor** Gerebenesen a gróf Teleki udvarában nyilvános árverési uton **haszonbérbe** adatik kikiáltási ár 800 frt, mely összeg 10 százaléka az árveréskor bánatpénzült leteendő.

(71)

26—26

Legdicsőbbnek tapasztalt s legkedvezőbb sikerrel megpróbált

Dr. Béringuier L.
korona-szesze
(vagy a kölni viz quintessen-tiája.)
1 eredeti üvege ára 1 frt 25 kr. és a 75 kr.

Legkiválóbb minőségben, nem csak mint igen kellemes szagos és mosdó viz, hanem úgy is, mint az élet-élésbresztésére s az idegek erősítésére szolgáló dicső gyógyszeres segélyszer.

Dr. Suin de Boutemard
illatos fogpásztája,

1/4 és 1/2 csomagokban ára 70 és 35 kr.
A legolcsóbb, legkényelmesebb s legbiztosabb tisztítószert a fogak és foghús épségben tartására; ezen pásztá egyidejűleg az egész száj-üregek igen jótékony frisséget kölcsönöz.

Dr. Béringuier L.
növényi hajfestőszere
tokban, kefécskével és csészével, teljes készültk, ára 5 frt.

Mint a célnak teljesen megfelelő és általában ártalmatlan szer ismertetett el a haj és szakáll, valamint a szemöldököknek bármely tetsző árnyalatban tartós festésére

Dr. HARTUNG
chinahéj-olaja,

a haj fenntartására és szépitésére (bepecsételt s bélyegzett üvegcsében ára 85 kr.)

Dr. HARTUNG
növény-hajkenőcse,

a hajnöves újabresztésére és élesztésére, (bepecsételt, bélyegzett üvegcsékben, ára 85 kr.)

A fentebb elősorolt, hasznosvultuk és szilárdaságuk által annyira kedveltekké vált különleges cikkek, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egyedül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterezén; Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deézen: Krémer Sámuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferencznel; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszer-tárában; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fiainál; Sz. Udv. arhelyt; Kauntz J. A. gyógyszer-tárában; Szamos-Ujvárt: Placintár és fiainál; és Tordán: Rigó J. Frid ríknél.

Dr. BORCHARDT orvostudor
illatos
növény-szappana,

a bőrszin szépitésére és épségben tartására, megpróbálva, minden aféle bőrszeny ellen, ajánlató továbbá mindennemű fürdónél sikeresebb eredményel, bepecsételt eredeti csomagokban, ára 42 kr.

Dr. LINDES tanár
növényi rudas-hajkenőcse

előmozdítja a haj fényét és ruganyosságát s egyszerűs mind a fejtető szilárdítására is igen alkalmas; eredeti darabokban, ára 50 kr.

Balzsamos olajbogyó-szappan;

mint enyhe s egyuttal hatályos napi mosdószert még a leggyöngédebb bőrű hölgyek és gyermekek számára is a legjobbnak ajánlandó; ered. csomagokban ára 35 kr.

Dr. Béringuier
növénygyök-hajolaja,
hosszabb használatra elégséges üvegekben, ára 1 frt,

a legalkalmasabb növényi alkotrészekből összeállitva a haj és szakáll fenntartására, erősítésére és szépitésére, s az oly kellemetlen fejkorpá és bőrmoha képződés eltávolítására.

Dr. KOCH
növény-czukorkái,

(eredeti dobozokban, ára 70 és 35 kr.)

Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű-és növényedvekből állapotottságra hozott növényczukorkák, a legelismertebb véleményezések nyilvánításával találkoznak és különösen köhögés, rekedtség, torokbántalnak, elnyálkásodások stb. eseteiben csillapítólag hatnak.

6—12

En Rix Wilhelmina

(92)

nyíltan kijelentem, hogy mint Dr. Rix A. özvegye a valódi és hamisítatlan, eredeti Pompadour pasztát egyedül magam készítém, mert annak készítése titkát egyedül én tudom. Midőn ezennel köz tudomásra hozom: hogy a nevezett Pompadour-Pasztá mostantól kezdve egyedül lakósomán. Bécsben, Lipótváros (Grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható; intek egyszersmind mindenkit: ovakodjék e szerből bár kinél is venni, mert jelenleg hamisítások miatt, sem fok üzletet nem tartok, az eddigieket, az előfordult hamisítások miatt, felosztatván. Az én Pompadour- vagy Csoda-Pasztát, ezéjárt soha sem téveszti el. E fölül nem haladható arczépitő szer egyetlen és biztos szer az arc tisztatartásának elosztatására, a bőrökét, széplők, májfoltok, és pattanások eltávolítására. A biztosítás annyira szilárd, hogy hatástalanság esetében a pénz vissza küldetik. E kitűnő pásztá ára 1 tévely használati utasítással 1 frt 50 kr.

Köszönő iratok nem közölteknek.